

מסורת הש"ס

(6) זיל רב שמי בר אשי... (7) זיל רב שמי בר אשי... (8) זיל רב שמי בר אשי... (9) זיל רב שמי בר אשי... (10) זיל רב שמי בר אשי...

תורה אור השלם

1. ואם לא יצא עז מלאכה... 2. ותרדס החבל בער... 3. ויחלץ בן ביתה בקיר... 4. ויחטא ויבועה דרא... 5. ויחטא בן ביתה...

לעניו רש"י

משטיייר. ארון כלים.

רבינו גרשום

מש"ה איצטריך ליה לחקוני... נתינה שלא בפניו כגון זה... ויחלץ בן ביתה בקיר... ויחטא ויבועה דרא... ויחטא בן ביתה...

המוכר שדהו פרק תשיעי ערכין

לב.

כעל כרחו. שהטילתם בביתו כי ה"ג דמקין הלל נמתני: שלא בפניו. כגון זה שהיה נעמן ומשום דמתייה לרשימתא איכא דשלא בפניו הוא ובעל כרחו הוא משום הכי איצטריך ליה להלל לחקוני: מאי דאיצטריך ליה חקוני. ולי הי נמי לוקח התם ולא היה בעי לקבוליהו

מדאיצטריך ליה להלל לחקוני נתינה בעל כרחו היא נתינה הא בעלמא נתינה בעל כרחו לא היא נתינה מתקוף לה רב פפא ואיחיא רב 6) אשי ודילמא כי איצטריא ליה להלל לחקוני שלא בפניו אבל בפניו בין מדעתו בין בעל כרחו הוא 7) אמתה איכא דאמרי אמר רבא מתקנתו של הלל הרי זה גיטך על מנת שתחני לי מאתים זו ונתנה לו בין מדעתו בין בעל כרחו היא נתינה וכי איצטריך ליה להלל לחקוני שלא בפניו אבל בפניו בין מדעתו בין בעל כרחו היא נתינה מתקוף לה רב פפא ואיחיא רב שימי בר אשי ודילמא בין בפניו בין שלא בפניו מדעתו אין בעל כרחו לא והלל מאי דאיצטריך ליה תקין: מתני' אכל שהוא לפניו מן החומה הרי הוא כבתי ערי חומה חוץ מן השדות ר' מאיר אומר אף השדות בית הבנוי בחומה ר' יהודה אומר אף יבבתי ערי חומה ר"ש אומר כותל החיצון היא חומתו: גמ' בית אין לי אלא בית מגין לרבות בתי בדים ובתי מרחצאות ומגדלות ושוכבין ובורות וישותין ומערות ת"ל יאשר בעיר יכול שאני מרבה אף השדות ת"ל בית דברי רבי יהודה ר"י אומר בית אין לי אלא בית מגין לרבות בתי בדים ובתי מרחצאות ומגדלות ושוכבין ובורות שיחין ומערות ואפילו שדות ת"ל אשר בעיר ואלא הא כתיב בית אמר רב חסדא אמר רב קמינא חולמית ומצולה איכא בנייהו והתניא חולמית ומצולה 8) ר"מ אומר כבתים ר' יהודה אומר כשדות: בית הבנוי בחומה ר' יהודה אומר אינו כבתי ערי חומה 9) וכו': אמר רבי יוחנן וישנים מקרא אחד דרשו יתורדים כחבל בעד החלון כי ביתה בקיר החומה וכוונתה היא וישבת 10) ר"מ 11) ר' שמעון 12) סבר כפשיטה דקרא ור' יהודה סבר בחומה היא וישבת ולא בעיר חומה: מתני' עיר שנגותיה חומתה ושאניה ימוקפת חומה מימות יהושע בן נון אינה כבתי ערי חומה ואלו הן בתי ערי חומה השלש חצרות של שני בתים מוקפת 13) חומה מימות יהושע בן נון כגון קצרה הישנה של וירושלים וכן כיוצא בהן: גמ' 14) ת"ר חומה ולא שור איגד סביב פרט למבריה ישמה חומתה 15) רבי 16) אלעזר בר יוסף אומר אשר לוא חומה פרט שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן: ואלו הן בתי ערי חומה כו': תנא גמלא בגליל וגדוד בעבר הירדן והרדן 17) ואונה וירושלים ביהודה מאי קאמר אבר

מי איכא מידי דלורייתא משמעט והתקין הלל דלא משמעט ומשני כשביעית זומן הוא דרנבן ופרש"י והלל כרבי סבירא ליה דאמר כשביעית להשמעת מילה זומן הוא דרנבן ואע"ג דהלל כביש שני הוא סבירא ליה דבבית שני הואיל ולא היה יוצל נושא לא היה נושא שמיעה מדאורייתא ודאמרין מנו יוצלות לקדם שמיטין מדרבנן קאמר וכאן משמע דבבית שני היה יוצל נושא מן המורה וכן משמע בכריתות פרק ארבעה מחסרי כפרה כסופו 18) ויטע 19) ידיהם להוציא (את) נשיהם ואמרים וגו' אמר רב חסדא מלמד שכולן פסחה חרופה עלו ופסחה חרופה עליה פסחה חרופה עלו ופסחה חרין המאורסם לעבד עברי ואמרין כפרקין דלעיל 20) דף ע"ג. דאין עבד עברי נושא אלף זומן שהיוכל נושא אלמא נהגו יוצלות בבית שני וז"ל דע"כ דאין הכי נמי דנהגו יוצלות בבית שני ואע"ג דכל ישראל לא חזרו בימי עורא דכתיבי (נחמיה 1) כל ישראל כאלד ארבע רכוא אלפים שלם מאות וששים ויהיו מכל שצט ושצט חזרו מקמתן והיו שפיר כמו כל וישנה עליה דלא חזרו כולן והיה דפרק השולח 21) דף ע"ג. ז"ל דהלל לאו לדריה מקין אלף יודע היה שהבית היה עמדי לימיר ולפיקי מקין פרוכולו ואע"ג דבני התם הלל כי מקין פרוכולו לדריה הוא דמקין או לדרי עלמא מקין היה לאו לאכי קצני כי אס לרנא דמתקן התם הפקר ז"ל היה הפקר:

מדאיצטריך ליה להלל לחקוני נתינה בעל כרחו הוא נתינה הא בעלמא נתינה בעל כרחו לא היא נתינה מתקוף לה רב פפא ואיחיא רב 6) אשי ודילמא כי איצטריא ליה להלל לחקוני שלא בפניו אבל בפניו בין מדעתו בין בעל כרחו הוא 7) אמתה איכא דאמרי אמר רבא מתקנתו של הלל הרי זה גיטך על מנת שתחני לי מאתים זו ונתנה לו בין מדעתו בין בעל כרחו היא נתינה וכי איצטריך ליה להלל לחקוני שלא בפניו אבל בפניו בין מדעתו בין בעל כרחו היא נתינה מתקוף לה רב פפא ואיחיא רב שימי בר אשי ודילמא בין בפניו בין שלא בפניו מדעתו אין בעל כרחו לא והלל מאי דאיצטריך ליה תקין: מתני' אכל שהוא לפניו מן החומה הרי הוא כבתי ערי חומה חוץ מן השדות ר' מאיר אומר אף השדות בית הבנוי בחומה ר' יהודה אומר אף יבבתי ערי חומה ר"ש אומר כותל החיצון היא חומתו: גמ' בית אין לי אלא בית מגין לרבות בתי בדים ובתי מרחצאות ומגדלות ושוכבין ובורות וישותין ומערות ת"ל יאשר בעיר יכול שאני מרבה אף השדות ת"ל בית דברי רבי יהודה ר"י אומר בית אין לי אלא בית מגין לרבות בתי בדים ובתי מרחצאות ומגדלות ושוכבין ובורות שיחין ומערות ואפילו שדות ת"ל אשר בעיר ואלא הא כתיב בית אמר רב חסדא אמר רב קמינא חולמית ומצולה איכא בנייהו והתניא חולמית ומצולה 8) ר"מ אומר כבתים ר' יהודה אומר כשדות: בית הבנוי בחומה ר' יהודה אומר אינו כבתי ערי חומה 9) וכו': אמר רבי יוחנן וישנים מקרא אחד דרשו יתורדים כחבל בעד החלון כי ביתה בקיר החומה וכוונתה היא וישבת 10) ר"מ 11) ר' שמעון 12) סבר כפשיטה דקרא ור' יהודה סבר בחומה היא וישבת ולא בעיר חומה: מתני' עיר שנגותיה חומתה ושאניה ימוקפת חומה מימות יהושע בן נון אינה כבתי ערי חומה ואלו הן בתי ערי חומה השלש חצרות של שני בתים מוקפת 13) חומה מימות יהושע בן נון כגון קצרה הישנה של וירושלים וכן כיוצא בהן: גמ' 14) ת"ר חומה ולא שור איגד סביב פרט למבריה ישמה חומתה 15) רבי 16) אלעזר בר יוסף אומר אשר לוא חומה פרט שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן: ואלו הן בתי ערי חומה כו': תנא גמלא בגליל וגדוד בעבר הירדן והרדן 17) ואונה וירושלים ביהודה מאי קאמר אבר

כרחו 18) ה"ו ה"ו נתינה נתינה הא בעלמא נתינה בעל כרחו לא היא נתינה מתקוף לה רב פפא ואיחיא רב 6) אשי ודילמא כי איצטריא ליה להלל לחקוני שלא בפניו אבל בפניו בין מדעתו בין בעל כרחו הוא 7) אמתה איכא דאמרי אמר רבא מתקנתו של הלל הרי זה גיטך על מנת שתחני לי מאתים זו ונתנה לו בין מדעתו בין בעל כרחו היא נתינה וכי איצטריך ליה להלל לחקוני שלא בפניו אבל בפניו בין מדעתו בין בעל כרחו היא נתינה מתקוף לה רב פפא ואיחיא רב שימי בר אשי ודילמא בין בפניו בין שלא בפניו מדעתו אין בעל כרחו לא והלל מאי דאיצטריך ליה תקין: מתני' אכל שהוא לפניו מן החומה הרי הוא כבתי ערי חומה חוץ מן השדות ר' מאיר אומר אף השדות בית הבנוי בחומה ר' יהודה אומר אף יבבתי ערי חומה ר"ש אומר כותל החיצון היא חומתו: גמ' בית אין לי אלא בית מגין לרבות בתי בדים ובתי מרחצאות ומגדלות ושוכבין ובורות וישותין ומערות ת"ל יאשר בעיר יכול שאני מרבה אף השדות ת"ל בית דברי רבי יהודה ר"י אומר בית אין לי אלא בית מגין לרבות בתי בדים ובתי מרחצאות ומגדלות ושוכבין ובורות שיחין ומערות ואפילו שדות ת"ל אשר בעיר ואלא הא כתיב בית אמר רב חסדא אמר רב קמינא חולמית ומצולה איכא בנייהו והתניא חולמית ומצולה 8) ר"מ אומר כבתים ר' יהודה אומר כשדות: בית הבנוי בחומה ר' יהודה אומר אינו כבתי ערי חומה 9) וכו': אמר רבי יוחנן וישנים מקרא אחד דרשו יתורדים כחבל בעד החלון כי ביתה בקיר החומה וכוונתה היא וישבת 10) ר"מ 11) ר' שמעון 12) סבר כפשיטה דקרא ור' יהודה סבר בחומה היא וישבת ולא בעיר חומה: מתני' עיר שנגותיה חומתה ושאניה ימוקפת חומה מימות יהושע בן נון אינה כבתי ערי חומה ואלו הן בתי ערי חומה השלש חצרות של שני בתים מוקפת 13) חומה מימות יהושע בן נון כגון קצרה הישנה של וירושלים וכן כיוצא בהן: גמ' 14) ת"ר חומה ולא שור איגד סביב פרט למבריה ישמה חומתה 15) רבי 16) אלעזר בר יוסף אומר אשר לוא חומה פרט שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן: ואלו הן בתי ערי חומה כו': תנא גמלא בגליל וגדוד בעבר הירדן והרדן 17) ואונה וירושלים ביהודה מאי קאמר אבר

כרחו 18) ה"ו ה"ו נתינה נתינה הא בעלמא נתינה בעל כרחו לא היא נתינה מתקוף לה רב פפא ואיחיא רב 6) אשי ודילמא כי איצטריא ליה להלל לחקוני שלא בפניו אבל בפניו בין מדעתו בין בעל כרחו הוא 7) אמתה איכא דאמרי אמר רבא מתקנתו של הלל הרי זה גיטך על מנת שתחני לי מאתים זו ונתנה לו בין מדעתו בין בעל כרחו היא נתינה וכי איצטריך ליה להלל לחקוני שלא בפניו אבל בפניו בין מדעתו בין בעל כרחו היא נתינה מתקוף לה רב פפא ואיחיא רב שימי בר אשי ודילמא בין בפניו בין שלא בפניו מדעתו אין בעל כרחו לא והלל מאי דאיצטריך ליה תקין: מתני' אכל שהוא לפניו מן החומה הרי הוא כבתי ערי חומה חוץ מן השדות ר' מאיר אומר אף השדות בית הבנוי בחומה ר' יהודה אומר אף יבבתי ערי חומה ר"ש אומר כותל החיצון היא חומתו: גמ' בית אין לי אלא בית מגין לרבות בתי בדים ובתי מרחצאות ומגדלות ושוכבין ובורות וישותין ומערות ת"ל יאשר בעיר יכול שאני מרבה אף השדות ת"ל בית דברי רבי יהודה ר"י אומר בית אין לי אלא בית מגין לרבות בתי בדים ובתי מרחצאות ומגדלות ושוכבין ובורות שיחין ומערות ואפילו שדות ת"ל אשר בעיר ואלא הא כתיב בית אמר רב חסדא אמר רב קמינא חולמית ומצולה איכא בנייהו והתניא חולמית ומצולה 8) ר"מ אומר כבתים ר' יהודה אומר כשדות: בית הבנוי בחומה ר' יהודה אומר אינו כבתי ערי חומה 9) וכו': אמר רבי יוחנן וישנים מקרא אחד דרשו יתורדים כחבל בעד החלון כי ביתה בקיר החומה וכוונתה היא וישבת 10) ר"מ 11) ר' שמעון 12) סבר כפשיטה דקרא ור' יהודה סבר בחומה היא וישבת ולא בעיר חומה: מתני' עיר שנגותיה חומתה ושאניה ימוקפת חומה מימות יהושע בן נון אינה כבתי ערי חומה ואלו הן בתי ערי חומה השלש חצרות של שני בתים מוקפת 13) חומה מימות יהושע בן נון כגון קצרה הישנה של וירושלים וכן כיוצא בהן: גמ' 14) ת"ר חומה ולא שור איגד סביב פרט למבריה ישמה חומתה 15) רבי 16) אלעזר בר יוסף אומר אשר לוא חומה פרט שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן: ואלו הן בתי ערי חומה כו': תנא גמלא בגליל וגדוד בעבר הירדן והרדן 17) ואונה וירושלים ביהודה מאי קאמר אבר

אשר לו חומה. פירש רש"י לוא כתיב משמע לו ומשמע לא כלומר אין לו עכשיו והיה לו קודם לכן ואינו כן בחומתו מדיוקתו כן כתיב ואלא כאל"ף וקרי בריין 19) וכו' ואלא קרי כאל"ף: מאי קאמר. וכי אין עיר מוקפת חומה בגליל אלא גמלא ועבר הירדן אלא גמלא ואלא חמלא אמאי לא פריך כמו כן אמתי' ויש לומר דפרקי שמיר אבריייתא לפי שדקדקה יתר דמפרשא כהיא גמלא בגליל וגדוד בעבר הירדן: לא חומה. כאלף כתיב כלומר איש אין לו עכשיו והיה לו קודם לכן כדכתיב עיר

עין משפט
נר מצוה

א מ"י מ"י ס"ב ס"ג
ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז
ס"ח ס"ט ס"י ס"יא
ס"יב ס"יג ס"יד ס"טו
ס"טז ס"יז ס"יח ס"יט
ס"כ ס"כא ס"כב ס"כג
ס"כד ס"כה ס"כו ס"כז
ס"כח ס"כט ס"ל ס"לא
ס"לב ס"לג ס"לד ס"לז
ס"לח ס"לח ס"לח ס"לח

מוסף רש"י

לא הויה נתינה. וכן נט דלחומה הוא לא חקין הלל 18) ויטע 19) ידיהם להוציא (את) נשיהם ואמרים וגו' אמר רב חסדא מלמד שכולן פסחה חרופה עלו ופסחה חרופה עליה פסחה חרין המאורסם לעבד עברי ואמרין כפרקין דלעיל 20) דף ע"ג. דאין עבד עברי נושא אלף זומן שהיוכל נושא אלמא נהגו יוצלות בבית שני וז"ל דע"כ דאין הכי נמי דנהגו יוצלות בבית שני ואע"ג דכל ישראל לא חזרו בימי עורא דכתיבי (נחמיה 1) כל ישראל כאלד ארבע רכוא אלפים שלם מאות וששים ויהיו מכל שצט ושצט חזרו מקמתן והיו שפיר כמו כל וישנה עליה דלא חזרו כולן והיה דפרק השולח 21) דף ע"ג. ז"ל דהלל לאו לדריה מקין אלף יודע היה שהבית היה עמדי לימיר ולפיקי מקין פרוכולו ואע"ג דבני התם הלל כי מקין פרוכולו לדריה הוא דמקין או לדרי עלמא מקין היה לאו לאכי קצני כי אס לרנא דמתקן התם הפקר ז"ל היה הפקר:

שיטה מקובצת

א מ"י מ"י ס"ב ס"ג
ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז
ס"ח ס"ט ס"י ס"יא
ס"יב ס"יג ס"יד ס"טו
ס"טז ס"יז ס"יח ס"יט
ס"כ ס"כא ס"כב ס"כג
ס"כד ס"כה ס"כו ס"כז
ס"כח ס"כט ס"ל ס"לא
ס"לב ס"לג ס"לד ס"לז
ס"לח ס"לח ס"לח ס"לח